

## Talousarvion laadintaohjeet vuoden 2025 talousarvioksi

Kunnanhallitus 10.06.2024 § 110  
95/02.00/2023

Kuntalaki edellyttää, että valtuusto hyväksyy vuoden 2024 loppuun mennessä kunnalle vuoden 2025 talousarvion. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma vuosille 2025–2027.

Kustavin kunnan hallintosäännön 8 luvun 33 §:n mukaan kunnanhallitus hyväksyy suunnittelukehykset ja talousarvion laadintaohjeet. Toimielimet laativat talousarvioehdotuksensa. Valtuusto hyväksyy talousarviossa toimielimelle sitovat tehtäväkohtaiset toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa talousarvioon brutto- tai nettomääräisenä.

Kuntalaki 110 § edellyttää, että talousarvio- ja suunnitelma laaditaan siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Kuntalain mukaisesti taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.

Talousarvion laadinnan lähtökohtana on Kustavin kunnan vuonna 2022 hyväksytty kuntastrategia. Lautakuntien talousarvioesityksissä määritellään ne konkreettiset tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit, joilla lautakunnan valitsemat strategiset tavoitteet saavutetaan. Talousarvioon sisältyvät lautakuntien toiminnalliset tavoitteet esitetään siten, että niissä viitataan kuntastrategian asianomaiseen kohtaan.

Lautakuntien on käsiteltävä toimialaansa koskeva talousarvioehdotuksensa syyskuun loppuun mennessä. Alustavan aikataulun mukaan kunnanhallituksen ehdotus talousarvioksi käsitellään kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston marraskuun kokouksissa. Kunnan tulee ilmoittaa Verohallinnolle vuoden 2024 veroprosentit viimeistään 17.11.2024.

### Kustavin kunnan taloustilanne

Kunnan toimintatuotot vuonna 2023 olivat 1.471.719 euroa ja toimintakulut yhteensä 4.219.804 euroa. Toimintakatteeksi muodostui siten -2.748.085 euroa.

Verotuloja kertyi vuonna 2023 yhteensä yhteensä 3.254 159 euroa. Valtionosuuksien määrä oli -354.494 euroa. Vuosikate oli 117.714,05 euroa.

Lainamäärä vuoden 2023 lopussa oli 2.492 miljoonaa euroa eli 2.626 euroa/ asukas. Valtakunnallinen vuoden 2022 kuntien lainamäärien keskiarvo oli 3.377 euroa/asukas.

Tilikauden alijäämä oli -345.617,53 euroa.

Vuodelta 2023 kirjattatun alijäämän jälkeen edellisten tilikausien kumulatiiviseksi ylijäämäksi muodostui 3.439.524 euroa

Kustavin kunnan talousarvio vuodelle 2024 on noin 50.000 euroa ylijäämäinen. Alkuvuoden 2024 talouden toteuman perusteella ei voida varmuudella ennakoita, että kunnan tilinpäätös tulee toteutumaan talousarvion mukaisesti ylijäämäisenä. Tämä edellyttää vuoden 2025 talousarvion laatimista siten, että sillä vastataan toiminnallisiin ja taloudellisiin keinoin kunnan talouden haasteisiin.

### **Talousarvion 2025 laadinnassa huomioitavaa**

Kustavin kunnan talousarvion vuodelle 2025 tavoitteena (raamina) on, että talousarviosta tulee ylijäämäinen.

Talousarvioesityksen tulee sisältää lautakunnan asettamien tavoitteiden edellyttämät, mahdollisimman realistisesti arvioidut määrärahat. Muutokset palvelutarpeessa ja yleisessä kustannuskehityksessä on otettava huomioon. Määrärahojen vähennysten tulee perustua konkreettisiin, mahdollisimman yksityiskohtaisiin suunnitelmiin siitä, miten taloudellisena tavoitteena määritelty ylijäämäinen tilinpäätös ja talouden toteuma vuodelle 2025 saavutetaan.

Lisäksi talousarvion laadinnassa on huomioitava seuraavaa:

1. Talousarvion laadinnan tavoitteena on ylijäämäinen tilinpäätös myös vuodelle 2025. Lähtökohta kehykselle on vuoden 2024 talousarvion tehtäväalueiden hallintokunnittain yhteenlasketut toimintakatteet lisättynä enintään todellisia palkkamenojen ja kustannustason nousua vastaavilla korotuksilla. Arvioinnissa voidaan käyttää Kuntaliiton ajantasaisia ennusteita. Menojen lisäyksiä vastaan on suunniteltava konkreettisia toimia menosäästöiksi ja tulojen lisäyksiksi.
2. Toimialojen on käytävä läpi taloudellisten säästöjen aikaansaamiseksi mahdollisuudet yhteistyön lisäämisestä, henkilöstöjärjestelyistä, taksojen ja maksujen tarkistuksista sekä palveluverkon ja toiminnan muutoksista. Valmistelu on aloitettava riittävän ajoissa, jotta toimenpide-ehdotukset voidaan käsitellä talousarvioseminaarissa syyskuussa 2025.
3. Määrärahaesitykset on perusteltava kirjallisesti talousarviossa tai tarvittaessa erilliselle liitteelle riittävän yksityiskohtaisesti, jotta talousarvion lopullinen valmistelu ja päätöksenteko helpottuisi.
4. Toimialat tekevät yksityiskohtaiset esityksensä talousarviosta ja toiminnallisista tavoitteista sekä niitä vastaavista tarpeellista mittareista ja suoritteiden määristä.
5. Palkkamäärärahat arvioidaan palkkaliitteen perusteella huomioiden työehtosopimusten yleiskorotukset. Työnantajan sosiaaliturvamaksuihin ja eläkevakuutusmaksuihin varataan tarvittava prosenttiosuus. Määräaikaisten, sijaisten ja erilliskorvausten palkkamäärärahavaraukset tehdään toimialoilla.
6. Merkittävät kalustohankinnat tulee yksilöidä siten, että tavanomaiset kaluston hankinnat määritellään käyttötalouteen, mutta hankinnan arvon ylittäessä 6.000 euroa se käsitellään investointina. Samaan käyttötarkoitukseen tehtävät hankinnat tulee mahdollisuuksien mukaan suunnitella investointeina.
7. Investointien kohdentuminen ja määrä käsitellään syksyllä. Investoinneista laaditaan erittelyt talousarviokirjaan. Uusista

investointikohteista on laadittava yksityiskohtainen ja kattava selvitys sekä vaikutusten arviointi. Investointeja suunniteltaessa on otettava huomioon myös investoinnin vaikutukset käyttötalouteen.

Esittelijä kunnanjohtaja Rauno Peltola

Kunnanjohtajan päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää hyväksyä esittelytekstistä ilmenevän talousarvion laatimisohjeen.

Kunnanhallituksen päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Täytäntöönpano Lautakunnat ja toimialajohtajat